

سوالات درس چهارم جامعه شناسی دوازدهم به جز رشته انسانی

خلاصه درس:

ارزش ها، راهنمای کنش های اجتماعی اند. وقتی به ارزش ها عمل کنند، ارزش ها به واقعیت تبدیل می شوند.

* آرمان اجتماعی: به مجموعه اهداف و ارزش های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آن

هستند. (تصور مطلوب
اعضاء از وضعیت فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و)...

* قلمرو آرمانی فرهنگ و جهان اجتماعی: ارزش هایی که مردم از آنها جانب داری می کنند و رعایت آنها را لازم می دانند ولی

در عمل ممکن است برخی از آنها نادیده گرفته شوند. (مانند اخلاص عمل و)...

* قلمرو واقعی فرهنگ و جهان اجتماعی: ارزش هایی که مردم به آن عمل می کنند. (احترام به والدین و)...

* هدف برنامه ریزان فرهنگی: ورود هر چه بیشتر آرمان ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی است.

* اگر مردم مطابق آرمان های خود عمل کنند فاصله ی میان قلمرو واقعی و آرمانی کاهش می یابد.

* مهم ترین آرمان ها و ارزش های جهان اسلام: عمل به حق و پرهیز از باطل

* عقایدی از جهان اجتماعی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و خرافی باشد باطل است.

* عقایدی که از نظر علمی صحیح و مطابق با فطرت انسان باشد، حق است.

* ارزش های حق: اعتقاد به توحید، وفای به عهد، دفاع از عدالت و ..

ارزش های باطل: ظلم، شرک، دنیا پرستی، بی عدالتی، تجاوز به حقوق دیگران و .. حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی با علم متناسب با همان لایه شناخته می شود. حق و باطل بودن ارزش

درس چهارم ارزیابی فرهنگ ها

سوالات درس :

۱- فرهنگ واقعی و فرهنگ آرمانی را تعریف کنید.

بخشی از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند فرهنگ واقعی جامعه است. بخشی از فرهنگ که مردم از آن جانبداری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند اما به آن عمل نمی کنند فرهنگ آرمانی است.

۲- مرز و محدوده فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر چه اساسی

تغییر می کند؟ پاسخ: بر اساس عمل مردم تغییر می

کند. هر اندازه مردم مطابق آرمان ها و ارزش ها عمل کنند به همان اندازه آرمان ها وارد فرهنگ واقعی می شوند. اما اگر مردم به آرمان ها

و ارزش هایی که رعایت آنها در فرهنگ آرمانی لازم دانسته می شود عمل نکنند، فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی فاصله می گیرد.

۳- چگونه بخشی از فرهنگ آرمانی خارج از فرهنگ واقعی قرار

می گیرد و بخش های داخل یک فرهنگ آرمانی

کدامند؟ با مثال تفسیر کنید.

بخش هایی از فرهنگ آرمانی توسط مردم رعایت می شود و به آن عمل می کنند که داخل فرهنگ واقعی است مثلاً خون ریزی نکردن

و به ناحق خون نریختن که هم در فرهنگ واقعی و هم در فرهنگ آرمانی (یا احترام به والدین و) ... اما بخش هایی از فرهنگ فقط

آرمانی است و در عمل رعایت نمی شود یعنی خارج از فرهنگ واقعی است مثلاً غیبت نکردن و صرفه جویی و دروغ نگفتن که به

صورت فرهنگ آرمانی است ولی در عمل اکثر مردم آن ها را رعایت نمی کنند.

۴- برای بخشی از فرهنگ واقعی که خارج از فرهنگ آرمانی است

مثال بزنید: پاسخ: ثروت اندوزی، سبزه درست کردن در ایام

نوروز، تنبلی برخی از مردم، و ...

۵-دو ابزار مهم برای شناخت عقاید در ارزش ها چیست؟

۱-عقل-۲ و وحی

۶-در چه صورتی جوامع فرهنگ حق را از دست داده و به سوی باطل گام برمی دارند؟

اگر جوامع به حقیقت ایمان نیاورند و بر اساس آن عمل نکنند یا اگر ایمان خود به حقیقت و کنش هایی که براساس آن سازمان داده اند تغییر دهند فرهنگ حق را از دست داده و به سوی باطل گام برمی دارد.

۷-تعدادی از ارزش های فرهنگ باطل را نام ببرید.

قدرت طلبی ، شرک ، نژادپرستی ، ثروت اندوزی ، انکار مبدأ الهی ، شقاوت ، تجاوز به حقوق دیگران ، دنیا پرستی ، ظلم ، بی عدالتی

۸-تعدادی از ارزش های فرهنگ حق را نام ببرید.

دفاع از عدالت-حمایت ارز مظلومان-توحید-ربوبیت خداب سبحان نسب به همه ی مخلوقات - آزادی انسان ها و موانع سعادت.

۱۱-کدام بخش از فرهنگ حق و کدام بخش باطل است؟ بخش هایی

از فرهنگ که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و براساس خرافات شکل گرفته باشد باطل و بخش هایی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد حق است.

۱۱-نقش برنامه ریزان فرهنگی در جامعه چیست؟ تلاش

_____ می کنند از طریق نهادهای فرهنگی، تعلیم و تربیت لازم را برای ورود

فرهنگ آرمانی به عرصه فرهنگ واقعی فراهم آورند.

۱۲-علوم تجربی کدام روش ها را می توانند داوری کنند؟ پاسخ :

فنون و روش های اجرایی که جنبه تجربی و حسی را دارند.

۱۳-حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ چگونه شناخته می شود؟

پاسخ : حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ با علم

متناسب باهمان بخش شناخته می شود.مثلا علوم تجربی می توانند روش های اجرایی،حسی و تجربی را داوری و شناسایی

کنند و حق و باطل بودن ارزش ها و عقاید و فرهنگ ها را دو ابزار عقل و وحی

۱۴-چند نمونه از عناصر فرهنگ حق که در اغلب جوامع

حضور دارند نام ببرید:

وفای به عهد، راستگویی، پرستش خدا، عدالت خواهی، گذشت ، رعایت پوشش، دفاع از مظلوم ، احترام به همنوع، کمک به هم نوع ،

۱۵- آیا حق و باطل بودن عقاید و ارزش ها،هنجارها و کنش ها براساس آگاهی و توجه یا عدم آگاهی مردم تعیین می شود؟ پاسخ:

خیر،ملاک حق و باطل بودن ارزش ها و عقاید فرهنگ را آگاهی یا جهل مردم ، توجه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها

تعیین نمی کند.مثلا پیروی مردم از نژادپرستی یا پول پرستی مانع باطل بودن آنها نمی شود.

۱۶-چگونه جوامع مختلف حقیقت را به فرهنگ آرمانی و فرهنگ

واقعی خود وارد می کنند؟ پاسخ :باایمان به حق ،حقیقت را به

فرهنگ آرمانی خودوارد می کنند و با عمل کردن به حق ،آن را وارد فرهنگ واقعی شان وارد می نمایند.

۱۷-حقایق ثابت اند یا متغییر هستند؟ پاسخ :حقایق ثابت اندولی از

نظر وارد شدن به فرهنگ آرمانی و واقعی

ها و عقاید کلان درباره انسان و جهان را باید با ابزار عقل و وحی شناخت نه باروش های علوم تجربی

* جهان اجتماعی که علوم رافقط تجربی می دانند و عقل و ووحی را روش معتبر علمی نمی دانند نمی توانند داوری ارزشی کنند.(از حق و باطل بودن ارزش ها سخن بگویند).

* قلمرو پدیده ها در جهان های اجتماعی متفاوت هستند.یعنی یک پدیده ممکن ست دریک جهان آرمانی باشد و در جهانی دیگر

واقعی(مثلا امنیت،سیاست و ..)دیدگاه جهان های اجتماعی که علم رابه دانش تجربی محدود می کنند:

* مافقط می توانیم بودن یا نبودن این ارزش ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آنها را بشناسیم و برای داوری ارزشی راهی نداریم.

* آگاهی یا جهل، توجه یا عدم توجه مردم، ملاکی برای تشخیص حق یا باطل بودن ارزش ،هنجار، کنش یا عقیده ای نیست.

* اگر جوامع حق را شناسند و به آن عمل نکنند، از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی دارند.

* حقایق ثابت اندولی گاهی در قلمرو واقعی اند و گاهی در قلمرو آرمانی(در جهان اجتماعی متغییرند).

جوامع تغییر پذیرند. یعنی برای جوامع امکان پذیرش حق و ترک باطل وجود دارد. همان گونه که امکان انحراف از حق و روی آوردن به باطل نیز وجود دارد. (چه مردم حق را انتخاب کنند چه نکنند ، حق همیشه حق و ثابت است. یعنی حق اعتبار خود را از مردم نمی گیرد از خدا (وحی) می گیرد).

۱۸-چه تفاوتی بین فرهنگ آرمانی و فرهنگ حق وجود دارد ؟

حق یا باطل بودن فرهنگ (عقاید، ارزش ها ، هنجارها، کنش ها) براساس آگاهی یا جهل، علاقه یا بی توجهی مردم جوامع مختلف نسبت به آنها تعیین نمی شود. ولی فرهنگ آرمانی با اعتبار دادن و توجه مردم شکل می گیرد.